

Defensa dels mèrits del doctorand a càrrec del doctor Pius Tur Mayans

Magnífic i Excel·lentíssim Senyor Rector; Molt Honorable Senyor President de la comunitat autònoma; Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor Bisbe de Mallorca; Il·lustríssim Senyor Batle de Montuïri; Honorable Senyora Presidenta del Consell Insular de Mallorca; Benvolguts companys de la Universitat. Benvolgut poble de Montuïri:

Els professors que integren les àrees de Música i de Didàctica de l'Expressió Musical de la UIB es varen identificar amb la proposta de l'Ajuntament de Montuïri per demanar al Departament de Ciències de l'Educació, al qual estan inscrits, i al Deganat que volguessin iniciar els tràmits adients per tal que el músic senyor Antoni Martorell i Miralles fos nomenat doctor honoris causa per aquesta Universitat.

Atesos els mèrits que concorren en la persona del mestre Martorell, el Consell del Departament de Ciències de l'Educació i la Facultat acordaren per unanimitat elevar la corresponent sol·licitud a les instàncies superiors, que, com els fets demostren, fou ben acollida pel Rectorat.

En veure el dilatat currículum d'Antoni Martorell hom s'adona que ens trobam davant d'una personalitat musical polifacètica: organista, director de cors, professor, organitzador i animador, estudiós i divulgador i, sobretot, compositor.

La composició és la faceta musical que més requereix alhora, per al qui la cultiva, ciència i art. Martorell ha cultivat la composició des de la seva ardorosa juvenesa fins a la seva esplendorosa senectut. Ultrapassats els vuitanta anys ha escrit i publicat, entre molts d'altres, dos volums amb un total de noranta-cinc estudis dedicats a la didàctica del piano. S'han editat diversos CD, dos amb molt de ressò internacional. Un amb les obres que conformen el *Sempreviva* i l'altra que porta per títol *Martorell*, amb diferents peces per a piano interpretades pel concertista i professor del Conservatori Superior de Música i Dansa de les Illes Balears senyor Joan Roig, i un recull selectiu de "Danses Populars de les Illes Balears", interpretades brillantment pel pianista i professor del Conservatori de València senyor Bartomeu Jaume.

La temporada 2000-2001 de l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears, es va estrenar un concert per a piano i fagot. I l'Auditori de Palma fou l'escenari de la presentació d'una gran obra simfonicocoral amb moltíssim d'èxit de públic.

Ha estat presentada a Mallorca l'edició impresa i l'enregistrament sonor, fets a Roma, d'una obra ambiciosa, *L'Organista celebrante*, escrita per encàrrec fet des d'Itàlia, que inclou nombroses peces litúrgiques populars comentades i interpretades pel molt prestigiós organista italià Roberto Marini i on segueix l'estil de Bach en els famosos preludis de coral per a orgue. Però és en l'estudi del catàleg de la seva obra on es confirma la magnitud del músic; són milers de pàgines de música magistral que palesen la saviesa i l'art que sap amalgamar el seu creador.

Martorell ha cultivat els dos gèneres de música que se solen distingir: el profà i el religiós; aquest darrer amb molta més extensió. Per aquesta raó resulta pràctic poder dividir la seva producció en dues etapes tot examinant primer la seva obra religiosa. Hi ha una primera etapa preconiliar, del Vaticà II, en la qual en són paradigmàtiques les misses per a cor i orgue amb text llatí que en trets ben personals segueixen la tradició dels Refice, Perosi, Casimiri...

Les misses amb text en català *Pau als homes*, per a cor mixt, conjunt de vent i percussió, i *La Fraternitat i Joia*, per a cor juvenil i conjunt rítmic, estrenades a Mallorca amb gran ressò social pel que en el seu moment tenien de revolucionàries en el camp de la música litúrgica, constitueixen obres pont entre la primera i la segona etapa.

En aquestes dues obres esmentades, la polifonia tradicional conviu amb elements extrets del jazz i el *pop* amb resultats de molta qualitat.

Dins la segona etapa postconciliar esclata amb vehemència una música que extreu la seva essència de les arrels de la música tradicional, un model evident es troba a l'obra *Celebrem el Senyor*, conjunt d'uns dos-cents cants per a la litúrgia en català. Pel que fa a aquesta obra, serà adient mencionar que el Moviment Internacional de Música "Laus Deo", reunit a Torí, va destacar la tasca d'inculturació duta a terme per Martorell tot proposant-lo com a exemple de creació d'una música al servei de la litúrgia que beu en les aigües nítides del cant de la pròpia terra.

Anotem també que, juntament amb la música, Martorell conrea una altra passió: l'amor i la lluita per salvar els senyals i la identitat d'aquestes illes. Sempre que en té ocasió, en els seus escrits, parlaments i sobretot en les seves produccions musicals, aprofita per defensar-los i enriquir-los. Les que segueixen són paraules seves extretes d'un discurs pronunciat a la Reial Acadèmia de Sant Sebastià de Palma, l'any 1993:

"El Folklore musical —diu— és un component essencial de la nostra cultura ètnica que configura la nostra personalitat. Si volem, doncs, que no es perdi o malmeni la porció més selecta de la nostra ideo-sincràsia, hem d'afanyar-nos a tot córrer a custodiar i defensar gelosament aquesta parcel·la preciosa de la nostra identitat que, com una deu d'aigua virginal, raja sentiment, unció i amor, i és l'Arca Sagrada de les nostres antigues tradicions, dels nostres anhels i inquietuds, alegries i penes, tendreses i drames. El Folklore és aquella flor sempre viva, esbatanada a tots els esdeveniments de la vida, irradiant la història d'un poble".

No es pot passar per alt l'aspecte didàctic de part de la seva música: els volums *Sempre viva* i *Dances Populares de les Illes Balears* són un recorregut d'estudis que acompanyen el futur pianista des dels estadis incipients fins a arribar a la seva professionalitat.

Diu, basant-se en composicions que recolzen sobre la música tradicional de les nostres illes i que fan possible als músics nascuts a les Balears allò que demanava el gran compositor i pedagog Zoltan Kódyaly: "És obligació de tot músic culte conèixer la seva llengua musical materna".

Els pròlegs d'aquestes obres pedagògiques són veritables treballs d'investigació que evidencien la seva vasta cultura i la profunditat dels seus coneixements musicològics. El professor que els parla els posà de text a la Universitat, immediatament que foren publicats els volums de referència.

Remarcant la relació Universitat-Antoni Martorell, la Coral de la UIB ha enregistrat amb excel·lència algunes de les seves obres i n'interpreta sovint als seus concerts, cosa que ha contribuït notablement a la difusió de les seves composicions.

L'Orquestra Simfònica de les Balears li estrenà una gran obra simfonicocoral, i serà precisament la Coral de la UIB que, juntament amb la Simfònica, interpretarà la segona part d'aquesta obra ja acabada pel pare Martorell. El professor Arnau Reynés inclou sovint amb tota autoritat, als seus programes com a concertista d'orgue, obres de Martorell, i d'algunes n'ha fet gravacions. El professor Baltasar Bibiloni ha escrit en repetides ocasions sobre el compositor Martorell i ha estat presentador, director i comentarista afortunat d'algunes de les seves obres, publicacions i gravacions.

El nomenament com doctor honoris causa per la nostra Universitat del mestre Antoni Martorell i Miralles fa que per segona vegada en els dos cursos darrers aquesta universitat dediqui un reconeixement públic i solemne a l'art sublim i a la ciència espiritual de la música. En la primera ocasió, la Universitat nomenà doctor honoris causa al gran baríton menorquí Joan Pons, conegut gloriosament a tots els teatres del món. Avui, el personatge que engrandeix el nostre Claustre de doctors, el senyor Antoni Martorell, és el compositor mallorquí més destacat dels darrers decennis, així com el protagonista vivent de la gran història musical de les Illes Balears.

Em faré perdonar encara per la utilització d'algunes referències a les aportacions pedagògiques del pare Martorell que representen un vertader postludi, pel que fa tant a la seva summa ciència com a la seva llarga experiència:

"Una vegada els solcs de la disciplina i de la reflexió rigorosa han servit per donar consistència als jocs calidoscòpics de la fantasia musical", cal confiar-se a la llibertat valenta per no malmetre ni falsejar la sinceritat del nostre camp artístic musical. Així mateix, ja quan, cap al 1880, fou creada l'etnomusicologia, Kurt Sachs va definir negativament la característica dels nous temps, preguntant-se:

"Què ens importa el cantusseig dels illencs de l'oceà Pacífic Austral a nosaltres, que ens debatem amb la crisi més greu que decidirà el futur de la nostra pròpia música?".

Kurt Sachs donava tot el relleu que li pertoca a la riquesa d'allò que avui anomenam músiques ètniques. Endinsant-nos als dominis de la història antiga sabem, per la sorprenent reconstrucció arqueològica, que avui presenciam formes musicals (salmòdia, antifonia i instruments de culte) de les *zikkurrats* mesopotàmiques, les quals després de quatre mil anys segueixen presents a la litúrgia cristiana actual, a través de l'èxode del poble escollit, del temple d'Israel i, sobretot, de la teoria grega que tan bé ha cultivat el Pare Martorell.

Antoni Martorell fou deixeble a Roma d'Higini Anglès, que en fou a la vegada de Felip Pedrell, principal dinamitzador de la musicologia espanyola. Deixeble i mestre de Tortosa i Maspujols, respectivament, són els principals artífexs de la investigació musicològica espanyola. Higini Anglès fou endemés creador i director de l'Institut Español de la Musicología del Consell Superior d'Investigacions Científiques, radicat a Barcelona.

Per tant, la precisa i profundíssima musicologia que Martorell dedica al folklore Balear està fortament arrelada en aquells mestres catalans citats, als quals hem d'afegir el montserratí Gregori M. Sunyol, paleògraf del gregorià també d'autoritat mundial, i dels italians Cassimiri, Refice, Morricone, etc.

Segons Hegel, l'art no és ni religió ni filosofia, si bé compleix en diferents medis la mateixa finalitat. Tampoc no és un simple passatemps, car fa que la veritat es manifesti mitjançant quelcom tan essencial com la forma sensible.

Lluny de ser aparences purament il·lusòries, les formes de l'art superen en contingut de realitat els mateixos fenòmens del món real. Per Hegel, l'art és més vertader que la naturalesa i que la història i les seves representacions més expressives i transparents tenen endemés una perpetuïtat que no aconsegueixen els éssers efímers de la naturalesa.

Si contemlam la vocació religiosa d'Antoni Martorell, que té un primer moment al Seminari Franciscà i després a la Universitat de Roma, i si consideram també les profundes reflexions que se li coneixen sobre els problemes de la bellesa artística, ens adonam que el mestre s'ha instal·lat en el camí transcendent iniciat pel gran "Cantor de Leipzig", *L'Organista celebrante*, la música dels oficis litúrgics que, des del Vaticà II, és cocelebrant, juntament amb la resta de ministres de la litúrgia, i reforça encara la idea hegeliana.

Tots aquests mèrits: la gran creació musical, el servei a la litúrgia, la dedicació educativa, la recuperació de les arrels folklòriques de música i dansa, l'amor irrenunciable a la nostra terra, des de Montuïri fins al límit més llunyà de les Balears, mereixen realment l'honor que és a punt de conferir al mestre Martorell la Universitat de les Illes Balears.

També la UIB, a la vegada, se sent molt honrada incorporant el senyor Antoni Martorell, glòria de la música doctrinal i creativa, en el seu Claustre de doctors, per la qual cosa cal donar les gràcies al Departament de Ciències de l'Educació, a la Facultat d'Educació, a la Junta de Govern i, d'una manera especial, al Magnífic i Excel·lentíssim Senyor Rector que presideix aquest acte solemne.

Moltes gràcies.